

Asia: VN/31917/2023

Lausuntopyyntö rikosasioiden ja eräiden riita-asioiden sovittelusta annetun lain muuttamista koskevasta hallituksen esityksen luonnoksesta

1. Yleinen kanta lähisuhdeväkivallan sovittelusta luopumiseen

Mikä on yleinen kantanne siihen, että lähisuhdeväkivallan sovittelusta luovuttaisiin pääsääntöisesti?

Jokseenkin myönteinen

Voitte perustella kantanne edelliseen kysymykseen.

Väestöliitto kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto, Rikosasioiden ja eräiden riita-asioiden sovittelusta annetun lain muuttamista koskevasta hallituksen esityksen luonnoksesta. Väestöliiton kanta sovittelusta luopumiseen on jokseenkin myönteinen, mutta liitto näkee kuitenkin tärkeäksi määritellä tarkemmin, mitkä lähisuhdeväkivallan muodot tai tilanteet rajataan sovittelun ulkopuolelle.

Luonnoksessa todetaan, että lähisuhdeväkivaltaan liittyy piirteitä, joiden vuoksi niiden soveltuminen sovitteluun voidaan kyseenalaistaa. Sovittelu on korjaavaa siten, että keskeistä on osapuolten välisen suhteen korjaaminen siten kuin se on mahdollista, tekijän vastuuttaminen ja teon hyvittäminen uhrille. Ajatuksena on, että lähisuhdeväkivalta tilanteissa vastuutetaan osapuolet ja annetaan heille aktiivinen rooli rikoksen tai riidan ratkaisemisessa. Tämä voi johtaa siihen, että vastuutetaan uhria eikä vain epäiltyä.

Ottaen huomioon lähisuhdeväkivallan dynamiikan, jossa osapuolet eivät yleensä ole tasavertaisessa suhteessa vaan yleensä uhri on alisteisessa suhteessa epäiltyyn, sovittelijalla on erittäin suuri rooli ja sovittelijalla tulee olla erityisosaamista lähisuhdeväkivalta dynamiikasta sekä sen erilaisista muodoista. Lisäksi tarvitaan ammatillista osaamista lähisuhdeväkivallan ehkäisemiseksi sekä riittävästi tukea ja palveluja saatavilla rikoksen uhrille että epäillylle.

2. Vaikutukset

Voitte kertoa kantanne esityksen vaikutusten arvioinnista. Onko esityksellä joitain sellaisia vaikutuksia, joita esitysluonnoksessa ei vielä ole kuvattu?

Yleisesti lähisuhdeväkivaltatilastot osoittavat vain murto-osan todellisesta lähisuhdeväkivallan mittakaavasta. Olisi ensiarvoisen tärkeää, että tilastointia ja seuranta lähisuhdeväkivallan osalta tehostettaisiin sekä keskitettäisiin nykyistä paremmin. Kuten luonnoksessa on esitetty, niin tällä hetkellä tilastot ovat hajanaisia ja niitä kerätään eri tilastokantoihin.

3. Lakiehdotuksen 3 a § (henkilösuhteet)

Voitte kommentoida henkilösuhteita, joita lähisuhdeväkivallan sovittelun kiello koskisi.

-

4. Lakiehdotuksen 3 a § (rikokset)

Voitte kommentoida rikoksia, joita lähisuhdeväkivallan sovittelun kiello koskisi.

-

5. Lakiehdotuksen 3 a § (muuta)

Onko teillä muuta kommentoitavaa esitysluonnoksen 3 a §:stä?

-

6. Muuta

Onko teillä muuta kommentoitavaa esitysluonnoksesta?

Lähisuhdeväkivallan rajaaminen sovittelun ulkopuolelle ei pitkällä tähtäimellä vähennä lähisuhdeväkivaltaa vaan tarvitaan edelleen erilaisia keinoja ja toimenpiteitä lähisuhdeväkivallan ehkäisemiseen. Lisäksi sovittelun kehittäminen on erityisen tärkeää varsinkin lähisuhdeväkivallan osalta. Esimerkiksi, voisi olla erityinen sovitteluelin, joka on keskittynyt ja erikoistunut lähisuhdeväkivaltaan, ja sitä kautta myös palveluiden kehittäminen nousee tärkeään rooliin. Tässä useat järjestöt tuottavat palveluita ja voivat olla mukana tukemassa ennaltaehkäiseviä palvelujen kehittämistä edelleen. Järjestöille tulee myös varmistaa riittävä rahoitus tämän tyyppiseen toimintaan.

Wetzer-Karlsson Marina
Väestöliitto